

FINANCIJSKA ANALIZA POSLOVANJA ŠKOLSKIH USTANOVA NA TEMELJU POKAZATELJA

Maleš, Jolanda

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:571989>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**FINANCIJSKA ANALIZA POSLOVANJA
ŠKOLSKIH USTANOVA NA TEMELJU
POKAZATELJA**

Mentor:

doc. dr. sc. Andrijana Rogošić

Student:

Jolanda Maleš

Split, srpanj 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
1.1. Definiranje problema istraživanja.....	3
1.2. Cilj istraživanja.....	3
1.3. Metode rada.....	3
1.4. Struktura rada.....	4
2. REGULATORNI OKVIR RAČUNOVODSTVA PRORAČUNSKOG SEKTORA.....	5
2.1. Općenito o odgojno – obrazovnim ustanovama.....	5
2.2. Zakonodavni okvir proračunskog računovodstva.....	6
2.3. Značajke proračunskog računovodstva.....	7
2.4. Financiranje osnovnoškolske djelatnosti.....	9
2.5. Sadržaj računskog plana po razredima.....	10
2.6. Temeljni financijski izvještaji.....	12
3. FINANCIJSKA ANALIZA.....	17
3.1. Tehnike financijske analize.....	18
4. USPOREDBA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I FINANCIJSKIH POKAZATELJA ODABRANIH ŠKOLA.....	22
4.1. Horizontalna analiza.....	22
4.2. Vertikalna analiza.....	29
4.3. Analiza putem pokazatelja.....	34
4.3.1. Pokazatelji likvidnosti.....	34
4.3.2. Odnos duga i imovine.....	36
4.3.3. Odnos imovine i obveza.....	37
4.3.4. Financijska neto vrijednost i neto vrijednost.....	39
4.3.5. Odnos obrtaja imovine i potraživanja.....	41
4.3.6. Ekonomičnost poslovanja.....	43
5. ZAKLJUČAK.....	45
LITERATURA.....	46
POPIS SLIKA I TABLICA.....	48

SAŽETAK.....	50
SUMMARY.....	51

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Zbog odgovornosti za zakonito i svrhovito korištenje proračunskih sredstava te stalne nadogradnje propisa koji se odnose na proračunsko računovodstvo, definirana su pravila i zakonski okvir za vođenje i provjeravanje poslovanja proračunskih korisnika. U ovom radu istražuje se kako se provodi analiza financijskih izvještaja škola koja daje odgovore na pitanja u svezi procjene trenutne financijske situacije, planiranja poslovanja, procjene o proširenju i usporedbe sa drugim školama.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je prikazati poslovanje škola te definiranje i usporedba rezultata kroz analizu financijskih izvještaja tri škole, kroz tri uzastopna vremenska razdoblja.

Svrha financijskih izvještaja je pružiti informacije o financijskom položaju i uspješnosti poslovnog subjekta, a za sastavljanje, rokove i prezentiranje odgovoran je menadžment. Menadžeri u javnom sektoru su čelnici, ravnatelji, dekani, rektori i sl. Da bi se lakše donijele poslovne odluke računaju se i formiraju financijski pokazatelji kao informacijska podloga za upravljanje poslovanjem.

1.3. Metode rada

Provodi se istraživanje na temelju sekundarnih podataka (financijskih izvješća škola). Kako bi se došlo do spoznaje novih činjenica koristi se induktivna metoda, komparativnom analizom se uspoređuje sličnosti, zajednička obilježja i različitosti među događajima, metodom deskripcije se opisuju činjenice i procesi, te odgovara na pitanja kako i zašto, metoda dedukcije predviđa buduće događaje i matematičkim metodama dolazi do ostvarivanja ciljeva rada.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od pet dijelova. Nakon uvodnog dijela, u nastavku slijedi drugi dio u kojem se opisuje regulatorni okvir računovodstva proračunskog sektora, tj. objašnjava se odgojno-obrazovni sustav, nabraja zakonski okvir na temelju kojeg isti funkcionira, objašnjavaju se opće značajke računovodstva proračuna i financiranje školstva u Republici Hrvatskoj. Na kraju drugog dijela detaljno se opisuju obvezni financijski izvještaji.

U trećem dijelu se obrađuje tema financijske analize, objašnjava proces, nabrajaju i opisuju tehnike financijske analize. U četvrtom dijelu se uspoređuju financijski izvještaji i pokazatelji tri škole u tri izvještajna razdoblja. U posljednjem petom dijelu izlažu se zaključci završnog rada.

2. REGULATORNI OKVIR RAČUNOVODSTVA PRORAČUNSKOG SEKTORA

2.1. Općenito o odgojno-obrazovnim ustanovama

Javni je sektor dio ekonomskog i administrativnog života koji se bavi isporukom roba i usluga za državnu upravu, lokalnu ili regionalnu samoupravu, dakle, javni sektor nije profitno orijentiran, već služi zadovoljenju javnih potreba.¹

Osnovne škole su javne ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja. Škole su pravni subjekti unutar opće države te primjenjuju proračunsko računovodstvo.

Bez obzira što su škole proračunski korisnici i osnovane su s ciljem zadovoljenja općih interesa i zajedničkih potreba šire zajednice, a ne radi profita, škola kao i svaka druga organizacija ima svoga menadžera (ravnatelja škole) kojem je zadatak uspješno poslovanje i iskorištavanje sredstava, a sve u skladu s načelima dobrog gospodara jer društvo u cjelini izdvaja sredstva za obrazovanje, dok školski odbor upravlja školom.

Opći cilj svakog sustava je njegov opstanak i podrazumijeva se da je opstanak moguć jedino ako se sustav razvija u skladu s promjenama okruženja.

Središnja država je odgovorna za pružanje javnih usluga stanovništvu te osigurava transfere drugim institucionalnim jedinicama. Regionalna vlast raspolaže imovinom, stvara obveze te troši prihode, a jedna od najčešćih funkcija lokalne vlasti obuhvaća obrazovanje.

Škole pripadaju društvenim djelatnostima koje pomažu u zadovoljavanju potreba obrazovanja za koje su gotovo svi članovi zajednice zainteresirani jer donosi socijalnu sigurnost i razvoj svakog pojedinca. Poslovanje škola uređeno je Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN. br. 152/14.), a vlasnik je Republika Hrvatska.

Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole, obvezno je za svu djecu, u pravilu od šeste do petnaeste godine života. To se odnosi na svu djecu koja imaju boravište u Republici Hrvatskoj bez obzira na njihovo državljanstvo.

Temeljni zadatak škola je izvan ekonomske domene, nije vezan uz stjecanje ekonomskog viška. Obrazovanje ima obilježja potrošnje i investicije.

¹ Vašiček, V. et al, (2007), Pokazatelji uspješnosti u visokom obrazovanju, Privredna kretanja i ekonomska politika br.110, Ekonomski institut, Zagreb, str.54

Svrha i ciljevi osnovnog školstva usmjereni su na kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.

Prema čl. 39.st.1. t.(i) Zakona o porezu na dodanu vrijednost obrazovne ustanove uključujući s time i usko povezane usluge i dobra nisu u sustavu PDV-a.

2.2. Zakonodavni okvir proračunskog računovodstva

Sustav proračunskog računovodstva uređen je:

- Zakonom o proračunu (Nar. nov. br. 87/08.; 136/12; 15/15.),
- Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (Nar. nov. br. 124/14.; 115/15),
- Računski plan proračuna,
- Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Nar. nov. br. 3/15.; 135/15.),
- Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (Nar. nov. br. 24/2013),
- Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Nar. nov. br. 128/2009.; 142/14.),
- Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Nar. nov. br. 73/14.),
- Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (Nar. nov. br. 26/2010)

Odredbe navedenih propisa odnose se na sve pravne subjekte unutar opće države, a to su državni proračun i njegovi korisnici, izvanproračunski fondovi, proračuni jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave i njihovi proračunski korisnici, te zdravstvene ustanove u sklopu javnog sektora.

2.3. Značajke proračunskog računovodstva

Računovodstvo proračuna obuhvaća planiranje, prikupljanje i raspoređivanje sredstava, upravljanje tim sredstvima i kontrolu prikupljanja i trošenja sredstava i to na razini državne riznice, nadležnih ministarstava, agencija i proračunskih korisnika.

Proračunsko računovodstvo prati iznose koji su odobreni (primljena sredstva) i koji se troše, te prati obveze i raspoložive resurse. Od proračunskog računovodstva se zahtjeva zadovoljenje potreba korisnika za informacijama o prihodima, rashodima i financiranju.

Temelji se na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima: točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja.²

Proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su institucije kojima je izvor prihoda proračun jedinice lokalne i područne samouprave u iznosu 50 ili više posto, registrirani su u registru korisnika proračuna i osnivač im je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.³

Proračunski korisnici vode dvojno knjigovodstvo, a prihodi i rashodi iskazuju se po vrstama prihoda i primitaka, rashoda i izdataka kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora uz primjenu modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja, a to znači da se:

- ne iskazuje rashod amortizacije nefinancijske dugotrajne imovine,
- promjene vrijednosti nefinancijske imovine ne odražavaju se na prihode i rashode
- prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti (na temelju priljeva novčanih sredstava)
- rashodi priznaju na temelju nastanka događaja i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku nabave i u visine njene nabavne vrijednosti
- donacije nefinancijske imovine u okviru sustava proračuna evidentiraju se kao promjene u obujmu imovine bez utjecaja na prihode/rashode

² Narodne novine, (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, broj 124, čl.3.

³ Narodne novine (128/09 i 142/14), Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika. čl.4, st.2

- donacije nefinancijske imovine izvan sustava proračuna priznaju se kao prihodi/rashodi.⁴

Proračunskim računovodstvom uređuju se poslovne knjige, knjigovodstvene isprave i obrada podataka, sadržaj računskog plana, priznavanje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka, procjenjivanje bilančnih pozicija, revalorizacija, financijsko izvještavanje i druga područja u svezi s proračunskim računovodstvom.⁵

Unos podataka u poslovne knjige temelji se na knjigovodstvenim ispravama koje moraju biti vjerodostojne, istinite, uredne i prethodno kontrolirane. Prije knjiženja knjigovodstvena isprava se mora potpisati od strane zakonskog predstavnika ili osobe koju on ovlasti.⁶

Obvezne poslovne knjige su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

- U dnevnik se unose poslovne promjene po redu nastanka (*po datumima*).
- Glavna knjiga je evidencija poslovnih promjena i transakcija nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, prihodima i rashodima (*po kontima*).
- Pomoćne knjige su analitičke knjigovodstvene evidencije stavki koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički i druge pomoćne evidencije za potrebe nadzora i praćenja poslovanja.⁷

Poslovne knjige se vode za fiskalnu godinu i čuvaju se sukladno Zakonu o računovodstvu, čl.10: dnevnik i glavna knjiga najmanje 11 godina, a isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige-najmanje 11 godina, i to od zadnjeg dana fiskalne godine na koju se odnose.

⁴Milić, A. i Nikić, J.,(2015), Novine u proračunskom računovodstvu i računskom planu, HZRIF, Zagreb str.8 i 9

⁵ Narodne novine (87/08, 136/12 i 15/15), Zakon o proračunu, čl.97

⁶ Ban, I., (2008), Računovodstvo škola, Mala poslovna škola, Trogir, str.7

⁷ Grupa autora, (2009), Proračunsko računovodstvo, Primjena računskog plana s primjerima knjiženja, TEB-Poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb, str.46

2.4. Financiranje osnovnoškolske djelatnosti

Financiranje škola je specifično u odnosu na druge proračunske korisnike jer se financiraju iz više izvora. Najznačajniji izvori financiranja škola koje su u vlasništvu države, odnosno gradova i županija su državni proračun i proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Specifičnost financiranja iz više izvora zahtjeva i financijsko izvještavanje po više izvora što za računovodstvo škola predstavlja složen i odgovoran posao. Financijski izvještaji daju informaciju o financijskom položaju škole, o njenoj uspješnosti i ispunjavanju ciljeva osnovne djelatnosti.

Naime, procesom decentralizacije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave preuzele su na sebe zadatak upravljanja i financiranja dijela javnog sektora koji se nalazi na njihovom području kao što je osnovno i srednje školstvo, zdravstvo i socijalna skrb. Gradovima i županijama koje su preuzele financiranje troškova dio sredstava osigurava se iz poreza na dohodak, a ostatak do osiguranja minimalnih uvjeta za provođenje djelatnosti decentraliziranih funkcija iz sredstava državnog proračuna.

Specifičnost financiranja iz više izvora zahtjeva i financijsko izvještavanje po više izvora što za računovodstvo škola predstavlja složen i odgovoran posao.

Osnovne škole financiraju se iz:

1. Državnog proračuna Republike Hrvatske
2. proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
3. proračuna Županija
4. vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu (najam školske sportske dvorane)
5. donacija.

Ad 1) U Osnovnoj školi Ravne njive iz državnog proračuna se financiraju rashodi za plaće i druga prava zaposlenika iz Kolektivnog ugovora, didaktika i prehrana za Odjel posebno odgojno-obrazovne skupine i troškovi županijskih stručnih vijeća.

Ad 2) Iz proračuna osnivača tj. gradskog proračuna se osiguravaju sredstva za financiranje minimalnog financijskog standarda. Osiguravaju se sredstva za materijalne i financijske rashode, za materijal, djelove i usluge tekućeg i investicijskog održavanja i rashode za nabavu

proizvedene dugotrajne imovine. Sufinancira se i program produženog boravka, klub mladih tehničara, projekt „S pomoćnikom mogu bolje“, nabavka školske lektire.

Ad 3) Županija financira troškove županijskog natjecanja koje se organizira u školi.

Ad 4) Vlastiti prihodi su prihodi koje proračunski korisnici ostvaruju od obavljanja poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima koji se ne financiraju iz proračuna.⁸

Za škole čiji je osnivač Grad Split, 2016. godine određeno je da se vlastiti prihodi ne uplaćuju u Gradski proračun, a koriste se prvenstveno za pokriće rashoda nastalih obavljanjem tih poslova i u skladu s financijskim planom škole. Ako se vlastiti prihodi ostvare u iznosu većem od planiranog za podmirenje rashoda nastalih obavljanjem tih poslova, mogu se koristiti i za podmirenje rashoda redovne djelatnosti, prvenstveno za redovito tekuće i investicijsko održavanje, hitne intervencije i opremanje škola. Vlastiti i namjenski prihodi koji ne budu iskorišteni u tekućoj proračunskoj godini, prenose se u narednu proračunsku godinu i koriste se za iste namjene za koje su bili utvrđeni financijskim planom za tekuću godinu, a financijski plan škole se povećava za opseg prenesenih prihoda.⁹

Ad 5) Donacije od pravnih i fizičkih osoba evidentiraju se na skupini računa 663.

2.5. Sadržaj računskog plana po razredima

Proračunsko računovodstvo vodi se po načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana. Računski plan je podloga i analitički okvir za praćenje svih faza proračunskog ciklusa

Računski plan proračunskog računovodstva se razlikuje od računskog plana poduzetnika i odražava upravo različite potrebe i ciljeve poslovanja subjekata. Dijeli se u 10 razreda prikazanih u tablici 1.¹⁰

⁸ Narodne novine (87/08, 136/12 i 15/15), Zakon o proračunu, čl.52, st.1

⁹ Zaključak o izmjenama Zaključka o kriterijima i načinu korištenja vlastitih prihoda osnovnih škola čiji je osnivač Grad Split, klasa: 602-02/13-01/15, urbroj: 2181/01-01-16-0102, Službeni glasnik Grada Splita, Split, 28. siječnja 2016. godine

¹⁰ Grupa autora, (2011), Primjena računskog plana proračuna i poreznih propisa 2011./2012., HZRIF, Zagreb, str.17

Tablica 1: Razredi u proračunskom računovodstvu

RAZREDI USPJEŠNOSTI

3	RASHODI POSLOVANJA	6	PRIHODI POSLOVANJA
4	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE

RAZREDI FINANCIRANJA

5	IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	8	PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA
----------	--	----------	---

RAZREDI STANJA

0	NEFINANCIJSKA IMOVINA	2	OBVEZE
1	FINANCIJSKA IMOVINA	9	VLASTITI IZVORI

IZVANBILANČNE SKUPINE

99	AKTIVA	99	PASIVA
-----------	--------	-----------	--------

Izvor: Grupa autora, Primjena računskog plana proračuna i poreznih propisa 2011./2012., HZRIF, Zagreb, 2011. str.17

Razredi 0,1, 2, i 9 su razredi za praćenje promjena i stanja imovine, obveza i vlastitih izvora, dok razredi 3, 4, 5, 6, 7, i 8 prate tekuće, kapitalne i financijske aktivnosti.¹¹

Izvanbilančni zapisi obuhvaćaju tuđu imovinu dobivenu na korištenje, dana jamstva, kreditna pisma i sl.

S obzirom da je država u svojoj ukupnosti zbroj pripadajućih institucionalnih jedinica, podrazumijeva se da se te jedinice moraju primjenjivati jedinstveni računski okvir i ujednačena pravila, kako u priznavanju i bilježenju transakcija, tako i u izvještavanju.¹²

¹¹ Grupa autora, (2011), Primjena računskog plana proračuna i poreznih propisa 2011./2012., HZRIF, Zagreb, str.17

¹² Grupa autora, (2015), Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, Tim4pin, Zagreb, str.1

2.6. Temeljni financijski izvještaji

Uspješno funkcioniranje sustava i ostvarivanje ciljeva u skladu s budućim promjenama zadaća je svakog menadžmenta. Interes menadžera je povijesni aspekt poslovanja koje se temelji na financijskom izvještavanju, a u većoj mjeri je usmjerenost na postizanje budućih planskih ciljeva. Nadalje zadaci menadžmenta su pored organiziranja, poslovanja, kadroviranja, planiranja i kontroliranja i analiza koji pomaže u donošenju odluka na osnovi podataka iz financijskih izvješća.

Zadaća financijskih izvještaja je usporedba aktualnih rezultata s usvojenim proračunom, procjena rezultata poslovnih operacija, praćenje usklađenosti sa zakonima, pravilima i procedurama. Prema Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu osnovna svrha financijskih izvještaja jest dati informacije o financijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva proračuna i proračunskih korisnika.

Oni su sredstvo komunikacije s javnošću. Kvalitativna obilježja za prikazivanje financijskih izvješća su: razumljivost, važnost, značajnost, pouzdanost, neutralnost, opreznost, potpunost, usporedivost, istinitost i sl.

Korisnici financijskih informacija su: menadžment, zaposleni, javnost, vlasnici, vladina tijela, lokalna uprava i porezne vlasti, sindikalne organizacije i dr.

Ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju nosi sa sobom i zahtjeve u svezi s promjenama u sustavu državnog računovodstva kojima se mora udovoljiti.

Potreba daljnjeg usklađivanja s međunarodnim standardima upućuje na to da se hrvatski model treba i dalje nadograđivati.

MRSJS 1 posebno ističe specifične namjene kojima se moraju udovoljiti financijski izvještaji jedinica javnog sektora:

- a. Pribavljanje informacije o izvorima, alokaciji i upotrebi financijskih resursa;
- b. Pribavljanje informacija o tome kako jedinica financira svoje aktivnosti i udovoljava novčanim zahtjevima;
- c. Pribavljanje informacija korisnih u procjeni sposobnosti jedinice za financiranje njenih aktivnosti i udovoljavanje njenim obvezama;
- d. Pribavljanje informacija o financijskim uvjetima i promjenama u njima;

- e. Pribavljanje zbirnih informacija korisnih u procjeni mogućnosti (izvršenja) jedinice u području troškova usluga, efikasnosti i izvršenja.¹³

Tablica 2: Razdoblja sastavljanja financijskih izvještaja

Izvještajno razdoblje	Vrsta financijskog izvještaja	Rok za dostavu i predaju
od 1. siječnja do 31. ožujka	Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS)	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja FINA-i
od 1. siječnja do 30. lipnja	Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o obvezama Bilješke	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja Nadležnoj JLP(R)S, područnom uredu FINA-e
od 1. siječnja do 30. rujna	Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS)	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja FINA-i
od 1. siječnja do 31. prosinca	Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza Izvještaj o rashodima prema funkcijskog klasifikaciji Izvještaj o obvezama Bilješke	U roku od 30 dana po isteku izvještajnog razdoblja Nadležnoj JLP(R)S, nadležnom ministarstvu, nadležnom područnom uredu Državnog ureda za reviziju, područnom uredu FINA-e

Izvor: Okružnice Ministarstva financija, (2015):

www.mfin.hr/hr/upute-za-sastavljanje-financijskih-izvjestaja-proracuna-i-proracunskih-korisnika-2015

Obvezni temeljni financijski izvještaji proračunskih korisnika jesu:

- ✖ Bilanca na Obrascu: BIL,
- ✖ Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS,
- ✖ Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO,
- ✖ Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski,
- ✖ Izvještaj o obvezama na Obrascu: OBVEZE,
- ✖ Bilješke.

¹³ Grupa autora, (2015), Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, Tim4pin, Zagreb, str.1

Bilanca je vrijednosni pregled stanja imovine, obveza i vlastitih izvora na početku i na kraju izvještajnog razdoblja. U bilancu se unose salda s računa razreda nefinancijske imovine, financijske imovine, obveza i vlastitih izvora.

Osnovna ravnoteža koja u Bilanci mora biti zadovoljena je da je imovina jednaka ukupnim obvezama i vlastitim izvorima.

Za razliku od ostalih izvještaja bilanca pokazuje što se događa od osnutka i prikazuje financijsko stanje na određeni dan.

Izvještaj o poslovanju (prihodima i rashodima, primicima i izdacima) prikazuje klasificirani sažetak i pojedinosti transakcija na prihodima, rashodima, neto stjecanju nefinancijske imovine i neto stjecanju financijske imovine i neto zaduživanja. Iz njega se dobivaju pregledne informacije o rezultatima operativnog poslovanja, investicijskih aktivnosti i financiranja.

Prihodi prikazuju povećanje ekonomske koristi i imovine, a smanjenje obveza, dok su rashodi smanjenje ekonomske koristi i imovine, a povećanje obveza.

Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza sastavljaju svi obveznici financijskog izvještavanja u sustavu proračuna kako bi se podaci iz Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima mogli potpuno povezati u informacije o poslovnim događajima.

Promjene u vrijednosti i obujmu imovine i obveza jesu događaji koji utječu na neto vrijednost (razliku između imovine i obveza), a nisu rezultat aktivnosti, odnosno transakcija. Evidentiraju se na odgovarajućim računima imovine i obveza, a u korist ili na teret računa u podskupini 915.¹⁴

Česti primjeri promjena u vrijednosti i obujmu imovine ili obveza su: otpis potraživanja, oprost duga, rashodovanje dugotrajne nefinancijske imovine, donacije, međusobni prijenosi nefinancijske imovine između proračuna i njegovih korisnika, gubici uslijed elementarnih nepogoda, viškovi i objektivni manjkovi dugotrajne nefinancijske imovine i sitnog inventara.¹⁵

¹⁴ Jakir-Bajo, I.; Maletić, I. (2010); Financijski izvještaji u sustavu proračuna; Riznica br.1; HZRIF, Zagreb, str.8

¹⁵ Milić, A., Nikić, J. (2016), Godišnji financijski izvještaji, plaće, PDV i druge aktualnosti u sustavu proračuna, HZRIF, str.41

Izveštaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji popunjavaju i proračunski korisnici stupanjem na snagu Pravilnika o financijskom izještavanju u proračunskom računovodstvu (NN, br.3/15.). Ovaj se izvještaj sastavlja samo za proračunsku godinu.

Funkcijska klasifikacija sadrži rashode razvrstane prema njihovoj namjeni, a objavljena je u Pravilniku o proračunskim klasifikacijama (NN, br 26/10. i 120/13.)

Brojčane oznake i nazivi preuzeti su iz međunarodne klasifikacije funkcija države Ujedinjenih naroda, a prema njoj deset je osnovnih funkcija države.¹⁶

Izveštaj o obvezama daje kompletan pregled obveza na kraju izvještajnog razdoblja i pruža uvid u niz vrlo bitnih informacija koje omogućavaju kvalitetnije donošenje odluka. U izvještaju su propisani intervali praćenja rokova dospijeca, a obveze se prate kroz stanje na početku izvještajnog razdoblja (upisuje se ukupni potražni saldo obveza), povećanje obveza (zbroy potražne strane ukupnih obveza), podmirene obveze (zbroy dugovne strane ukupnih obveza) i stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja.

Pod međusobnim obvezama proračunskih korisnika podrazumijevaju se obveze koje su nastale u međusobnom odnosu između korisnika u sustavu proračuna.

Nedospjele obveze na kraju izvještajnog razdoblja su one obveze koje su nastale u tekućem i prethodnim razdobljima, a koje nisu dospjele u izvještajnom razdoblju.

Primjer nedospjelih obveza su obračunate plaće koje se knjiže na kontu 193 Kontinuirani rashodi budućih razdoblja (aktivna vremenska razgraničenja).¹⁷

Bilješke su detaljna razrada i dopuna podataka iz financijskih izvještaja. Prilikom izrade bilješki uz svaki financijski izvještaj potrebno se vezati za broj bilješke uz AOP poziciju pojedinog obrasca.¹⁸

Razdjeli državnog proračuna obvezni su konsolidirati financijske izvještaje svojih proračunskih korisnika te sastaviti konsolidirani financijski izvještaj razdjela, a jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidiraju financijske izvještaje svojih proračunskih korisnika i sastavljaju izvještaj proračuna JLP(R)S te na temelju ovih

¹⁶ Jakir-Bajo, I (2016), Financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2015. godinu, Riznica br.1, HZRIF, Zagreb, str.12

¹⁷ Grupa autora, (2016), skripta Novi način financijskog izještavanja, raspored rezultata i druge aktualnosti u sustavu proračuna, HZRIF, Zagreb, str.28

¹⁸ Nikić, J.;(2016), Bilješke uz financijske izvještaje; Riznica br.1; HZRIF, Zagreb, str.26

konsolidiranih izvještaja i financijskih izvještaja izvanproračunskih korisnika Ministarstvo financija sastavlja konsolidirani financijski izvještaj Republike Hrvatske.¹⁹

Prilikom izrade konsolidacije zbrajaju se jednake pozicije financijskih izvještaja nadležne jedinice i jedinica u njenom sastavu i eliminiraju se unutargrupne transakcije radi izbjegavanja dvostrukog prikazivanja podataka.

U javnom sektoru korisnici financijskih informacija su u prvom redu zakonodavna i izvršna vlast države i lokalne samouprave kojima izvještaji služe za procjenu svog financijskog položaja i učinka. Osim njih zainteresirana je javnost koju zanima kako se koriste njihova sredstva, porezne vlasti, zaposlenici, sindikalne organizacije, ulagači u državne vrijednosnice i drugi ulagači koji su zainteresirani je li vlada sposobna ispuniti svoje obveze.

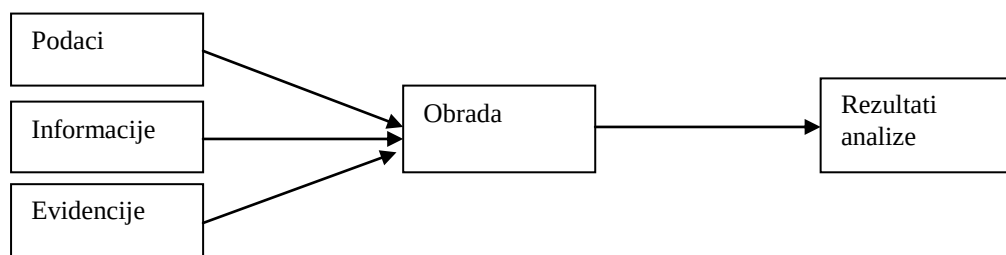
¹⁹ Milić, A.,(2015), Proces konsolidacije u sustavu proračuna za 2014. g., Riznica br.1, HZRIF, Zagreb, str 6 i 7

3. FINANCIJSKA ANALIZA

Ocjena potencijala društva nije moguća bez prethodne temeljite i stručne financijske analize. Pomoću analize dolazi se do spoznaja o značajkama poslovnog procesa, na temelju koje je moguće tragati za odgovorima na pitanja – polazna pozicija društva, vizija razvoja i strategija razvoja, te razumjeti stvarnost i planirati budućnost. Analizom se ispituje poslovanje i procjenjuje materijalna vrijednost. Poslovanje nekog subjekta, te upravljanje poslovanjem i razvojem nije moguće zamisliti bez kvalitetnih računovodstvenih informacija.

Da bi se kvalitetno obavila analiza potrebno je da analitičar raspolaže pouzdanim, točnim, sređenim i blagovremenim informacijama. Izvori informacija: su računovodstveni, statistički i razne interne evidencije i dokumentacija.²⁰

Slika 1. Proces analize

Izvor: Izrada autora

Kao input u sastavljanju financijskih informacija javljaju se podaci iz različitih poslovnih događaja, koji se „prerađuju“ u oblik upotrebljiv za korisnike računovodstvenih informacija, a kao output javljaju se računovodstveni izvještaji potrebni korisnicima tih informacija.²¹

Analiza se radi na temelju činjenica, a može se obavljati za kraće i duže vremensko razdoblje. Analiza za kraće vremensko razdoblje se obavlja u tijeku poslovne godine i po završetku poslovne godine, a analiza za duže vremensko razdoblje se odnosi na više godina poslovanja.

Pokazatelji u poslovnoj analizi izražavaju odnos među brojevima i ekonomskim pojavama, te izražavaju činjenicu interesantnu za poslovanje.

²⁰ Vujević, I., (2008), Osnove poslovne analize, ST-Tisak, Split ,str. 16 i 17

²¹ Vujević, I., (2008), Osnove poslovne analize, ST-Tisak, Split, str. 105

Financijski pokazatelji poduzeća, odnosno profitnih poslovnih subjekata i proračunskih korisnika kao neprofitnih organizacija nisu isti zbog same prirode njihovih djelatnosti. Poduzeća posluju na tržišnim načelima i glavni im je cilj profit, dok škole i drugi proračunski korisnici posluju na neprofitnoj osnovi.

3.1. Tehnike financijske analize

Horizontalna analiza pokazuje usporedni prikaz stavki iz financijskih izvještaja za više uzastopnih godina jer financijski izvještaji daju sliku prošlih događaja i ne pružaju informacije potrebne korisnicima pri donošenju odluka.

Horizontalna analiza omogućava usporedbu podataka tijekom nekog razdoblja da bi se otkrile tendencija i dinamika promjena pozicija financijskih izvještaja.²²

Formula izračuna analize:

$$\text{Promjena (\%)} = \frac{\text{iznos tekuće godine} - \text{iznos prethodne godine}}{\text{iznos prethodne godine}} \times 100$$

Horizontalnom analizom se prati kretanje stavki kroz vrijeme da bi se uočilo ima li promjena i njihov uzrok, jesu li povoljne ili ne i jesu li promjene kratkog ili dugog vijeka tj. hoće li se takav trend nastaviti i dalje.

Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj. Ona se koristi da bi se prikazao odnos različitih dijelova prema krajnjem zbiru u jednom financijskom izvještaju.²³

Vertikalnom analizom uspoređujemo pozicije u financijskim izvještajima uglavnom sa zbirnom pozicijom tj. jedna pozicija iz financijskog izvještaja se uzima kao konstanta te se određuje postotni odnos svih ostalih varijabli.

Formula za izračun vertikalne analize balance:

$$\text{Postotni udio} = \frac{\text{vrijednost pojedine stavke aktive/pasive}}{\text{ukupna vrijednost aktive/pasive}} \times 100$$

²² Gulin et al, (2012), Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str.353

²³ Vujević, I., (2005), Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split, str.123

Formula za izračun vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima:

$$\text{Postotni udio} = \frac{\text{stavka izvješća o prihodima i rashodima}}{\text{ukupni prihod/ukupni rashod}} \times 100$$

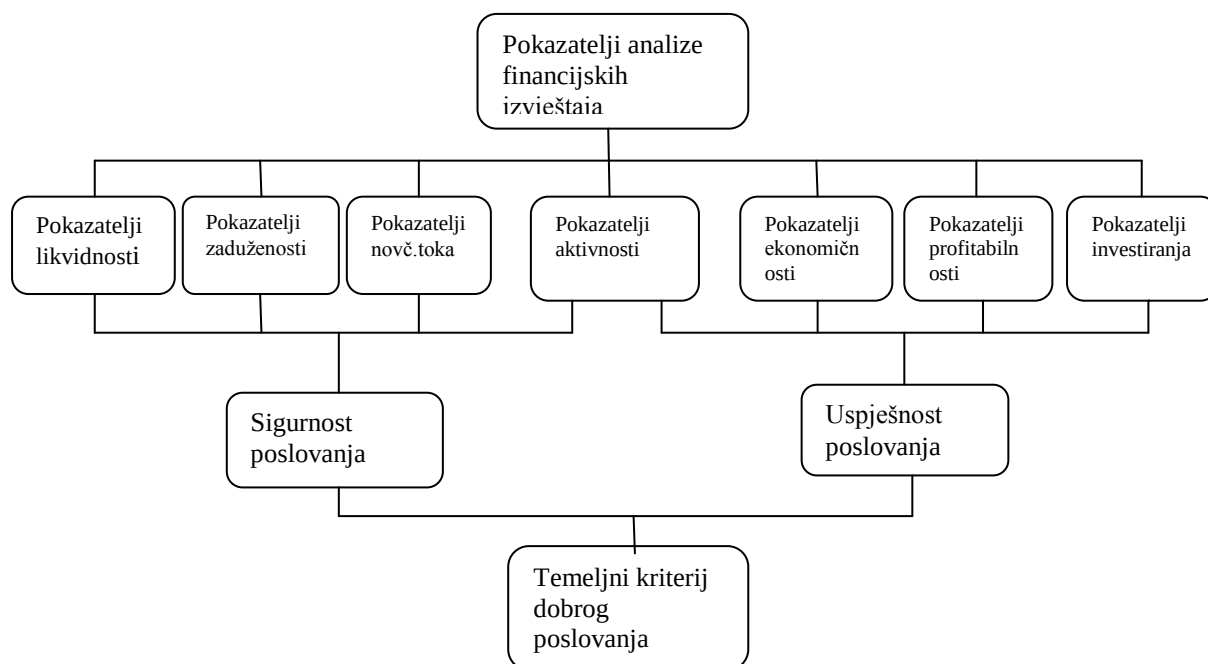
Analiza putem pokazatelja ili Ratio Analysis je najčešće korištena analiza financijskih izvještaja koja se temelji na analizi odnosa između pozicija u bilanci i računu dobiti i gubitka i predstavlja proces utvrđivanja poslovnih i financijskih obilježja društva. Povezujući stavke iz jednog ili više izvještaja pokazuje povezanost između računa u financijskim izvještajima i omogućava vrednovanje financijskog stanja i poslovanja tvrtke. Analizom financijskih izvještaja nastoje se utvrditi potrebna sredstva društva (stalna, obrtna i povremena), financijski položaj, profitabilnost poslovanja i rizik ostvarivanja rezultata poslovanja.

Raščlanjivanjem i uspoređivanjem određenih vrijednosti sadržanih u obračunima utvrđuje se financijsko stanje i učinkovitost škole, te se na temelju izračunatih pokazatelja predlažu mjere poboljšanja poslovanja.

Analiza odnosa, u praktičnom smislu obuhvaća praćenje performansi subjekta radi njihova unapređenja, te pomaže pri definiranju pokazatelja uspješnosti tako što:

- daje podatke o profitabilnosti, efikasnosti upravljanja aktivom, solventnosti i investicijskom potencijalu,
- osigurava konzistentnu bazu podataka za praćenje smjerova kretanja performansi i za istraživanje promjena u performansama,
- omogućava usporedbu pokazatelja uspješnosti tvrtke s ostalim tvrtkama u okruženju i iskustveno postavljenim mjerama uspješnosti, te
- omogućava usporedbu rezultata uspješnosti po dijelovima tvrtke.

Slika 2: Pregled pokazatelja financijske analize

Izvor: Vuko, T.(2012), Analiza financijskih izvještaja, skripta

Računovodstvo javnog sektora mora proizvesti potpune i pouzdane informacije o svim segmentima javne potrošnje.

Škole kao proračunski korisnici imaju određene specifičnosti u vezi financiranja svoje djelatnosti. Imaju limitirani iznos sredstava, a elementi troškova su troškovi nastavnika, pomoćnog osoblja, zgrada, uređaja i sl.

Sve obveze škole su u principu kratkoročne jer se sredstva troše namjenski.

Definiranje i procjenjivanje financijskog položaja države sagledava se kroz sljedeće elemente:

- ✖ održivost,
- ✖ fleksibilnost, te
- ✖ osjetljivost.

Održivost je osnovni element financijskog položaja opće države, a predstavlja stupanj podmirenja postojećih financijskih obveza, a da se pri tome ne poveća zaduživanje ili porezno opterećenje. Ako rashodi države rastu brže od prihoda, onda se povećava rizik neodrživosti

stabilnog financijskog položaja države.²⁴ Iako se održivost najviše spominje bitno je spomenuti i elemente fleksibilnosti i osjetljivosti. Ukoliko podmirenja postojećih financijskih obveza nisu moguća, a da se pri tom ne poveća relativno zaduživanje ili porezno opterećenje, onda se postavlja pitanje buduće **fleksibilnosti** države u pogledu upravljanja financijama. Ako se ocjeni da država gubi kontrolu nad svojim financijskim položajem, može se reći da joj je **osjetljivost** jako velika. Smanjena fleksibilnost i povećana osjetljivost negativno utječe na održivost stabilnog financijskog položaja.

Pokazatelji financijskog položaja države ne izvode se samo na osnovi informacija sadržanih u financijskim izvještajima već i na osnovi informacija iz ekonomskog okruženja.

Razlikujemo dvije grupe pokazatelja održivosti.²⁵

1. pokazatelji održivosti specifični za sektor opće države:
 - odnos imovine i obveza,
 - odnos financijske imovine i obveza,
 - odnos neto duga i ukupnog godišnjeg prihoda,
 - odnos slobodnih i investiranih novčanih sredstava i ukupnih rashoda.
2. Kombinacija pokazatelja specifičnih za sektor opće države i pokazatelja o ekonomskom okruženju:
 - odnos neto duga i BDP-a,
 - odnos deficita i BDP-a.

Kako bi bilo moguće procijeniti kvalitetu usluga javnog sektora, potrebno je provesti vrednovanje uspješnosti i ocjenjivanje kvalitete pruženih usluga obrazovne institucije.

²⁴Roje, G., (2008), Elementi i pokazatelji financijskog položaja države – osvrt na međunarodna iskustva, Riznica br.2, HZRIF, Zagreb, str.29

²⁵ Roje, G., (2008), Elementi i pokazatelji financijskog položaja države – osvrt na međunarodna iskustva, Riznica br.2, HZRIF, Zagreb, str.30

4. USPOREDBA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I FINANCIJSKIH POKAZATELJA ODABRANIH ŠKOLA

Zbog sve veće važnosti za transparentnošću financiranja javnih potreba i sposobnosti podmirivanja postojećih obveza javlja se potreba za financijskom analizom izvještaja u državnom i javnom sektoru. Metode analize financijskih izvještaja koji se koriste u profitnom sektoru nije moguće primjenjivati i u javnom sektoru. Iz tog razloga odabrane su samo neke analize koje su prikazane u nastavku.

4.1. Horizontalna analiza

U nastavku ovog dijela rada će se prikazati horizontalna i vertikalna analiza tri osnovne škole za tri obračunska razdoblja, te pojasniti odstupanja koja su se dogodila, kao i usporediti pozicije iz financijskih izvještaja.

Tablica 3: Prikaz horizontalne analize bilance Osnove škole Ravne njive

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna						
	2013	2014	2015	2014-2013	% promjena	2015-2014	% promjena
AKTIVA							
Nefinancijska imovina	6611075	6.511.261	6.551.455	-99.814	-1,51	40.194	0,62
Neproizvedena dugotrajna imovina	0	0	0	0	0,00	0	
Proizvedena dugotrajna imovina	6.611.075	6.511.261	6.551.455	-99.814	-1,51	40.194	0,62
Financijska imovina	833.021	1.119.464	1.255.509	286.443	34,39	136.045	12,15
Novac u banci i blagajni	117.359	90.125	227.459	-27.234	-23,21	137.334	152,38
Potraživanja za prihode poslovanja	97.280	441.639	403.269	344.359	353,99	-38.370	-8,69
Rashodi bud.razdob.	618.382	587.700	624.781	-30.682	-4,96	37.081	6,31
UKUPNO AKTIVA	7.444.096	7.630.725	7.806.964	186.629	2,51	176.239	2,31
PASIVA							
Obveze	671.293	1.026.889	1.022.079	355.596	52,97	-4.810	-0,47

Obveze za rashode poslovanja	671.262	970.734	863.697	299.472	44,61	-107.037	-11,03
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	0	2.580	158.382	2.580	0,00	155.802	6.038,84
Odgođeno plaćanje rashoda	0	53.575	0	53.575	0,00	-53.575	-100,00
Vlastiti izvori	6.772.834	6.603.836	6.784.886	-168.998	-2,50	181.050	2,74
Višak prihoda	138.696	65.822	-179.799	-72.874	-52,54	-245.621	-373,16
UKUPNA PASIVA	7.444.096	7.630.725	7.806.965	186.629	2,51	176.240	2,31

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Iz prethodne tablice (bilance) može se uočiti blago smanjenje kupljene dugotrajne imovine u 2014. godini u odnosu na prethodnu godinu, te povećanje u 2015. godini u odnosu na 2014.

Financijska imovina se u 2014. i 2015. godini naglo povećala, a razlog tome je povećanje iznosa neplaćenih računa koje Grad Split podmiruje svojim proračunskim korisnicima putem lokalne riznice.

Ukupno aktiva se povećala za 2,51% odnosno za 2,31% u odnosu na prethodne godine.

Iz već spomenutog razloga povećao se i iznos obveza škole, i to čak za 52,97% u 2014. u odnosu na 2013. godinu. Vlastiti izvori kao i nefinancijska imovina su smanjili u 2014. godini za 2,5%, odnosno povećali u 2015. godini za 2,74%.

Veliko smanjenje viška prihoda u 2015. godini od ukupno 373,16% se dogodilo zbog upute u kojoj je navedeno kako postupati sa prihodima odnosno potraživanjima koju Grad Split daje svojim korisnicima. Za razliku od prijašnjih godina nisu se priznavali prihodi i zaduživalo potraživanje prema Gradu u iznosu neplaćenih obveza, nego se prikazao realan rezultat poslovanja za 2015. godinu.

Tablica 4: Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnovne škole Ravne njive

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna						
	2013	2014	2015	2014-2013	% promjena	2015-2014	% promjena
PRIHODI							
Prihodi iz proračuna koji nije nadležan	7.055.818	7.332.538	7.438.421	276.720	3,92	105.883	1,44
Prihodi od nadležnog proračuna	1.367.922	1.440.156	1.132.379	72.234	0,00	-307.777	-21,37
Prihodi od pruženih usluga	109.880	114.440	117.170	4.560	0,00	2.730	2,39
Prihodi po posebnim propisima	610.060	595.486	797.723	-14.574	-2,39	202.237	33,96
Ostali prihodi			0	0	0,00	0	0,00
UKUPNO PRIHODI	9.143.683	9.481.620	9.485.693	337.937	3,70	4.073	0,04
RASHODI							
Rashodi za zaposlene	7.158.739	7.486.808	7.748.822	328.069	4,58	262.014	3,50
Materijalni rashodi	1.830.063	1.943.956	1.719.019	113.893	6,22	-224.937	-11,57
Financijski rashodi	5.259	4.721	4.873	-538	-10,23	152	3,21
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	128.194	119.009	258.600	-9.185	-7,16	139.591	117,29
UKUPNI RASHODI	9.122.255	9.554.494	9.731.314	432.239	4,74	176.820	1,85
VIŠAK PRIHODA	21.428						
MANJAK PRIHODA		72.874	245.621				
Višak prihoda - preneseni	117.268	138.696	65.822				

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Što se tiče prihoda i rashoda oni bilježe rast kroz sve tri godine. Višak prihoda se bilježi samo u 2013. godini i to 21.428,00 kuna, dok se u sljedeće dvije godine pojavljuje manjak prihoda poslovanja. U 2014. godini manjak se pokriva prenesenim viškom, a u 2015. godini se pojavljuje manjak u iznosu 245.621,00 kuna zbog već spomenute upute Grada Splita o načinu knjiženja prihoda i potraživanja. Prihodi po posebnim propisima se povećao u 2015. godini za 33,96% zbog povećanja broja djece i razreda u programu produženog boravka. Materijalni rashodi i prihodi se u posljednjoj godini smanjuju jer nije bilo značajnijih radova na zgradi

škole. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine se povećavaju zbog uređenja učionice za već spomenuto povećanje razreda.

Tablica 5: Prikaz horizontalne analize bilance Osnovne škole Gripe

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna						
	2013	2014	2015	2014-2013	% promjena	2015-2014	% promjena
AKTIVA							
Nefinancijska imovina	15.435.222	14.793.990	14.821.494	-641.232	-4,15	27.504	0,19
Neproizvedena dugotrajna imovina	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Proizvedena dugotrajna imovina	15.435.222	14.793.990	14.821.494	-641.232	-4,15	27.504	0,19
Financijska imovina	221.864	249.185	230.759	27.321	12,31	-18.426	-7,39
Novac u banci i blagajni	52.521	72.545	28.264	20.024	38,13	-44.281	-61,04
Potraživanja za prihode poslovanja	169.343	141.290	202.495	-28.053	-16,57	61.205	43,32
UKUPNO AKTIVA	15.657.086	15.043.175	15.052.253	-613.911	-3,92	9.078	0,06
PASIVA							
Obveze	166.362	171.253	150.342	4.891	2,94	-20.911	-12,21
Obveze za rashode poslovanja	160.579	148.442	141.592	-12.137	0,00	-6.850	-4,61
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	0	0	8.750	0	0,00	8.750	0,00
Odgođeno plaćanje rashoda	5.783	22.811	0	17.028	294,45	-22.811	-100,00
Vlastiti izvori	15.490.724	14.871.922	14.901.912	-618.802	-3,99	29.990	0,20
Višak prihoda	55.503	43.548		-11.955	0,00	-43.548	-100,00
Manjak prihoda	0		120.695	0	0,00		
UKUPNA PASIVA	15.657.086	15.043.175	15.052.254	-613.911	-3,92	9.079	0,06

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Vrijednost dugotrajne imovine opada zbog godišnjeg obračuna amortizacije i manje nabavke novih osnovnih sredstava tj. prethodnih godina se gradila i opremala dvorana koja je dovršena 2013. godine. Potraživanja za prihode poslovanja se u 2015. godini povećavaju za 43,32% , a to se uglavnom odnosi na potraživanja od Grada. Aktiva se u 2014. u odnosu na 2013. godinu smanjila za 3,92%, a u 2015. se povećala za 0,06% u odnosu na godinu prije.

Obveze se kontinuirano smanjuju, kao i vlastiti izvori uz malo povećanje u posljednjoj godini.

Tablica 6: Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnovne škole Gripe

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna						
	2013	2014	2015	2014-2013	% promjena	2015-2014	% promjena
PRIHODI							
Prihodi iz proračuna koji nije nadležan	5.543.269	5.642.028	5.535.768	98.759	1,78	-106.260	-1,88
Prihodi od nadležnog proračuna	1.072.334	499.009	451.721	-573.325	-53,46	-47.288	-9,48
Prihodi od pruženih usluga	30.969	33.288	49.632	2.319	7,48	16.344	49,10
Prihodi po posebnim propisima	77.786	79.205	108.699	1.419	1,82	29.494	37,24
Ostali prihodi (EU)	0	25.923		25.923	0,00	-25.923	-100,00
UKUPNO PRIHODI	6.724.358	6.279.453	6.145.820	-444.905	-6,62	-133.633	-2,13
RASHODI							
Rashodi za zaposlene	5.637.125	5.379.164	5.456.032	-257.961	-4,58	76.868	1,43
Materijalni rashodi	1.056.295	861.526	770.964	-194.769	-18,44	-90.562	-10,51
Financijski rashodi	3.474	1.498	2.254	-1.976	-56,88	756,00	50,46
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	19.337	38.230	79.849	18.893	97,70	41.619	108,86
UKUPNI RASHODI	6.716.231	6.280.418	6.309.099	-435.813	-6,49	28.681	0,46
VIŠAK PRIHODA	8.073	42.583					
MANJAK PRIHODA			163.279				
Višak prihoda - preneseni	47.430	55.503	42.584				
Manjak prihoda - preneseni							

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Prihodi bilježe postepeni rast, dok su rashodi manji u odnosu na početnu godinu analize. Višak prihoda se bilježi u 2013. i 2014. godini, a kao i u prethodnom primjeru pojavljuje se manjak u tekućoj godini iz istih razloga. Prihodi od nadležnog proračuna su u 2013. godini veći zbog potrebnih većih ulaganja u zgradu škole, prihodi od najma dvorane se povećavaju kao i uplate roditelja za participacije učeničkih troškova.

Bilježimo i povećanje vrijednosti nabavke nefinancijske imovine za 97,70% odnosno 108,86%.

Tablica 7: Prikaz horizontalne analize bilance Osnovne škole Spinut

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna						
	2013	2014	2015	2014-2013	% promjena	2015-2014	% promjena
AKTIVA							
Nefinancijska imovina	836.609	793.830	763.200	-42.779	-5,11	-30.630	-3,86
Proizvedena dugotrajna imovina	836.609	793.830	763.200	-42.779	-5,11	-30.630	-3,86
Financijska imovina	345.671	565.912	340.741	220.241	63,71	- 225.171	-39,79
Novac u banci i blagajni	226.010	270.701	198.841	44.691	19,77	-71.860	-26,55
Potraživanja za rashode poslovanja	70.670	246.220	19.431	175.550	248,41	-	-92,11
Rashodi budućeg razdoblja	48.991	48.991	23.620	0	0	-25.371	-51,787
UKUPNO AKTIVA	1.182.280	1.359.742	1.103.941	177.462	15,01	- 255.801	-18,81
PASIVA							
Obveze	68.368	307.681	165.597	239.313	350,04	- 142.084	-46,18
Obveze za rashode poslovanja	64.381	205.356	164.217	140.975	218,97	-41.139	-20,03
Odgodeno plaćanje prihoda	3.987	102.325	1.380				
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Vlastiti izvori	1.113.912	1.052.061	938.344	-61.851	-5,55	- 113.717	-10,81
Manjak prihoda	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Višak prihoda	294.287	258.231	84.169	-36.056	-12,25	-	-67,41
UKUPNA PASIVA	1.182.280	1.359.742	1.103.941	177.462	15,01	- 255.801	-18,81

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Kod Osnovne škole Spinut vrijednost dugotrajne imovine se iz godine u godinu smanjuje i to za 5,11% pa za 3,86%. Financijska imovina se naglo povećala u 2014. godini zbog povećanja iznosa potraživanja prema osnivaču, kao i obveze koje osnivač nije platio do kraja godine. Rashodi budućeg razdoblja su trinaesti obračun plaća za zaposlenike u programu produženog boravka.

Tablica 8: Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnovne škole Spinut

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna						
	2013	2014	2015	2014-2013	% promjena	2015-2014	% promjena
PRIHODI							
Prihodi iz proračuna koji nije nadležan	6.638.212	6.643.593	6.665.418	5.381	0,08	21.825	0,33
Prihodi od nadležnog proračuna	933.972	842.059	893.861	-91.913	0,00	51.802	6,15
Prihodi od pruženih usluga	53.003	13.862	25.061	-39.141	0,00	11.199	80,79
Prihodi po posebnim propisima	779.209	684.356	766.551	-94.853	-12,17	82.195	12,01
Ostali prihodi (EU)	0	129.381	124.565	129.381	0,00	-4.816	-3,72
UKUPNO PRIHODI	8.404.396	8.313.251	8.475.456	-91.145	-1,08	162.205	1,95
RASHODI							
Rashodi za zaposlene	6.990.480	6.946.473	7.104.685	-44.007	-0,63	158.212	2,28
Materijalni rashodi	1.412.345	1.364.984	1.525.199	-47.361	-3,35	160.215	11,74
Financijski rashodi	5.442	4.437	6.161	-1.005	-18,47	0	0,00
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	15.927	18.101	13.473	2.174	13,65	-4.628	-25,57
UKUPNI RASHODI	8.424.194	8.333.995	8.649.518	-90.199	-1,07	315.523	3,79
VIŠAK PRIHODA							
MANJAK PRIHODA	19.070	16.984	174.062				
Višak prihoda - preneseni	277.301	258.231	241.247				
Manjak prihoda - preneseni							

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Prihodi su se smanjili u 2014. godini za 1,08%, dok je u 2015-toj zabilježen rast prihoda za 1,95%. U 2014. godini vidljivi su prihodi od EU fondova jer je škola postala partner za trogodišnji projekt koji se financira iz fondova Europske unije. Vidljiv je rast rashoda u 2015. godini i to za 3,79%, a škola je svaku godinu ostvarila višak prihoda poslovanja.

Škola Gripe ima najveću vrijednost nefinancijske imovine jer je u svojim knjigama evidentirala vrijednost školske sportske dvorane, dok škola Ravne njive nije jer je ta vrijednost evidentirana u knjigama osnivača. Financijska imovina kod škole Ravne njive uvelike odstupa od drugih zbog knjiženja trinaestog troška plaća na konto rashoda budućeg razdoblja, te zaduživanja obveza u istom iznosu.

Prihodi iz proračuna koji nije nadležan tj. od Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta za plaće su najveći u školi Ravne njive zbog najvećeg broja učenika, a time učitelja i nastavnika.

Prihodi od pruženih usluga su također najveći jer škola iznajmljuje svoju dvoranu sportskim klubovima koji treniraju djecu okolnih naselja. Prihodi po posebnim propisima su veći kod škole Spinut jer ima veći broj djece u produženom boravku koji dijelom financiraju roditelji. U nefinancijsku imovinu ulaže najviše škola Ravne njive od prihoda od najma dvorane koji se kao i svi ostali prihodi moraju namjenski utrošiti. Na kraju 2015. godine škole Ravne njive i Gripe su ostvarile manjak prihoda poslovanja dok je škola Spinut ostvarila višak.

4.2. Vertikalna analiza

U nastavku će se prikazati postotni udio svake stavke financijskog izvješća u odnosu na ukupan zbroj.

Kod financijske analize se koriste podaci za barem dvije godine, čak tri do pet, jer financijski podaci jedne godine nisu reprezentativni za prikaz financijskog zdravlja subjekta. Događaji kao promjena ravnatelja, kupnja nekretnine i sl. mogu biti razlog iskrivljenog rezultata.²⁶

²⁶ Weikart, L. A., Chen, G.G., Sermier, E., (2013) Budgeting and financial management for nonprofits organizations: using money to drive mission success; SAGE-CQ Press, Los Angeles, str.146

Tablica 9: Prikaz vertikalne analize bilance Osnove škole Ravne njive

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	6611075	6.511.261	6.551.455	88,81	85,33	83,92
Financijska imovina	833.021	1.119.464	1.255.509	11,19	14,67	16,08
UKUPNO AKTIVA	7.444.096	7.630.725	7.806.964	100,00	100,00	100,00
PASIVA						
Obveze	671.293	1.026.889	1.022.079	9,02	13,46	13,09
Vlastiti izvori	6.772.834	6.603.836	6.784.886	90,98	86,54	86,91
UKUPNA PASIVA	7.444.096	7.630.725	7.806.965	100,00	100,00	100,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica br. 9 prikazuje koliki je udio nefinancijske imovine u odnosu na ukupnu imovinu kroz sva tri promatrana razdoblja. Vrijednost zgrade i opreme je nefinancijska imovina koja čini preko 84% aktive kroz sve tri godine za razliku od financijske imovine koja čini manje od 16% ukupne aktive. Vlastiti izvori također kao i osnovna sredstva čine preko 86% od ukupne pasive.

Tablica 10: Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnove škole Ravne njive

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
PRIHODI						
Prihodi od proračuna koji nije nadležan	7.055.818	7.332.538	7.438.421	77,17	77,33	78,42
Prihodi od nadležnog proračuna	1.367.922	1.440.156	1.132.379	14,96	15,19	11,94
Prihodi od pruženih usluga	109.880	114.440	117.170	1,20	1,20	1,24
Prihodi po posebnim propisima	610.060	595.486	797.723	6,67	6,28	8,41
Ostali prihodi	0	0	0	0,00	0,00	0,00
UKUPNO PRIHODI	9.143.683	9.481.620	9.485.693	100,00	100,00	100,00

RASHODI						
Rashodi za zaposlene	7.158.739	7.486.808	7.748.822	78,48	78,36	79,63
Materijalni rashodi	1.830.063	1.943.956	1.719.019	20,06	20,35	17,66
Financijski rashodi	5.259	4.721	4.873	0,06	0,05	0,05
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	128.194	119.009	258.600	1,41	1,25	2,66
Ostali rashodi	0	0	0	0,00	0,00	0,00
UKUPNI RASHODI	9.122.255	9.554.494	9.731.314	100,00	100,00	100,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Vertikalnom analizom prihoda i rashoda škole Ravne njive došli smo do zaključka da više od 77% ukupnih prihoda i rashoda čine rashodi za zaposlene. Prihodi za materijalne troškove čine oko 13%, prihodi ostvareni na tržištu oko 1,20%, te prihodi za sufinanciranje rashoda učenika čine oko 7% ukupnih prihoda.

Financijski rashodi čine mali udio u ukupnim rashodima i to oko 0,05%, rashodi za nabavu imovine čine oko 1,8%, te rashodi za redovno poslovanje čine oko 20% od ukupnih rashoda.

Tablica 11: Prikaz vertikalne analize bilance Osnove škole Gripe

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	15.435.222	14.793.990	14.821.494	98,58	98,34	98,47
Financijska imovina	221.864	249.185	230.759	1,42	1,66	1,53
UKUPNO AKTIVA	15.657.086	15.043.175	15.052.253	100,00	100,00	100,00
PASIVA						
Obveze	166.362	171.253	150.342	1,06	1,14	1,00
Vlastiti izvori	15.490.724	14.871.922	14.901.912	98,94	98,86	99,00
UKUPNA PASIVA	15.657.086	15.043.175	15.052.254	100,00	100,00	100,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

U tablici 11 analizira se bilanca škole Gripe u kojoj je vidljiv visoki udio nefinancijske imovine u ukupnoj imovini i to veći od 98%. Financijska imovina čini oko 1,5% udjela u aktivni škole.

Vlastiti izvori čine oko 99%, a obveze malo više od jednog procenta.

Tablica 12: Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnove škole Gripe

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
PRIHODI						
Prihodi od proračuna koji nije nadležan	5.543.269	5.642.028	5.535.768	82,44	89,85	90,07
Prihodi od nadležnog proračuna	1.072.334	499.009	451.721	15,95	7,95	7,35
Prihodi od pruženih usluga	30.969	33.288	49.632	0,46	0,53	0,81
Prihodi po posebnim propisima	77.786	79.205	108.699	1,16	1,26	1,77
Ostali prihodi	0	25.923	0	0,00	0,41	0,00
UKUPNO PRIHODI	6.724.358	6.279.453	6.145.820	100,00	100,00	100,00
RASHODI						
Rashodi za zaposlene	5.637.125	5.379.164	5.456.032	83,93	85,65	86,48
Materijalni rashodi	1.056.295	861.526	770.964	15,73	13,72	12,22
Financijski rashodi	3.474	1.498	2.254	0,05	0,02	0,04
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	19.337	38.230	79.849	0,29	0,61	1,27
Ostali rashodi	0	0	0	0,00	0,00	0,00
UKUPNI RASHODI	6.716.231	6.280.418	6.309.099	100,00	100,00	100,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Vertikalnom analizom prihoda i rashoda škole Gripe se uočava sudjelovanje preko 87% prihoda od nadležnog Ministarstva, uglavnom za plaće djelatnika, te oko 10% prihoda od osnivača za tekuće rashode. Prihodi od najma i prihodi za sufinanciranje troškova djece čine oko 2% ukupnih prihoda.

Što se tiče rashoda za zaposlene, oni prate prihode te čine najveći udio, oko 84% su materijalni rashodi, a financijski i rashodi za nabavu osnovnih sredstava su najmanje zastupljeni, 0,03%, odnosno 0,7%.

Tablica 13: Prikaz vertikalne analize bilance Osnove škole Spinut

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	836.609	793.830	763.200	70,76	58,38	69,13
Financijska imovina	345.671	565.912	340.741	29,24	41,62	30,87
UKUPNO AKTIVA	1.182.280	1.359.742	1.103.941	100,00	100,00	100,00
PASIVA						
Obveze	68.368	307.681	165.597	5,78	22,63	15,00
Vlastiti izvori	1.113.912	1.052.061	938.344	94,22	77,37	85,00
UKUPNA PASIVA	1.182.280	1.359.742	1.103.941	100,00	100,00	100,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 14: Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnove škole Spinut

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
PRIHODI						
Prihodi od proračuna koji nije nadležan	6.638.212	6.643.593	6.665.418	78,98	79,92	78,64
Prihodi od nadležnog proračuna	933.972	842.059	893.861	11,11	10,13	10,55
Prihodi od pruženih usluga	53.003	13.862	25.061	0,63	0,17	0,30
Prihodi po posebnim propisima	779.209	684.356	766.551	9,27	8,23	9,04
Ostali prihodi	0	129.381	124.565	0,00	1,56	1,47
UKUPNO PRIHODI	8.404.396	8.313.251	8.475.456	100,00	100,00	100,00
RASHODI						
Rashodi za zaposlene	6.990.480	6.946.473	7.104.685	82,98	83,35	82,14
Materijalni rashodi	1.412.345	1.364.984	1.525.199	16,77	16,38	17,63
Financijski rashodi	5.442	4.437	6.161	0,06	0,05	0,07
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	15.927	18.101	13.473	0,19	0,22	0,16
Ostali rashodi	0	0	0	0,00	0,00	0,00
UKUPNI RASHODI	8.424.194	8.333.995	8.649.518	100,00	100,00	100,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

U tablicama 13 i 14 je prikaz aktive i pasive, te prihoda i rashoda kroz trogodišnje razdoblje. Za razliku od prethodnih primjera udio nefinancijske imovine u ukupnoj aktivni nije toliko izražen, a posebno u 2014. godini u kojoj je nefinancijska imovina činila 58,38% udjela ukupne aktive.

Prihodi za rashode plaća čine oko 83%, materijalni rashodi su oko 17% udjela u ukupnim rashodima.

Nastavno na obrađene analize spomenut će se prosječan broj zaposlenih analiziranih škola u tri testirane godine.

Prosjeak broja zaposlenih:	2013.	2014.	2015.
OŠ Ravne njive	76	77	79
OŠ Gripe	56	56	55
OŠ Spinut	69	69	72

4.3. Analiza putem pokazatelja

Zbog malog opsega raspoloživih informacija i nerazvijenosti standardnog sustava pokazatelja i postupaka analize javnog sektora u ovom dijelu rada odabrani su pokazatelji koji sagledavaju način za mjerenje likvidnosti koristeći tekući i ubrzani odnos, odnos duga i imovine, odnos imovine i obveza, izračunava se financijska neto vrijednost, te neto vrijednost spomenutih škola. Izračunava se koeficijenti aktivnosti kroz obrtaj ukupne imovine, kratkotrajne imovine i potraživanja, te prikazuje ekonomičnost poslovanja.

4.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Pri izračunu trenutne likvidnosti u odnos se uzima novac i kratkoročne obveze, a za ubranu likvidnost se uzima novac plus potraživanja i kratkoročne obveze.

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti} = \frac{\text{novac}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

$$\text{Koeficijent ubrzanе likvidnosti} = \frac{\text{novac} + \text{potraživanja}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Tablica 15: Pokaztelji likvidnosti OŠ Ravne njive

RAVNE NJIVE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze	2,20	0,20	0,57
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac+potraživanja	kratkoročne obveze	1,24	1,09	1,22

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 16: Pokaztelji likvidnosti OŠ Gripe

GRIPE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze	3,30	0,88	1,20
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac+potraživanja	kratkoročne obveze	5,20	1,84	2,05

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 17: Pokaztelji likvidnosti OŠ Spinut

SPINUT					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze	0,32	0,42	0,19
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac+potraživanja	kratkoročne obveze	1,33	1,45	1,53

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost ustanove da iz novca podmiri svoje kratkoročne obveze, uz eliminaciju nenaplativih potraživanja. U navedenim primjerima OŠ

Gripe ima najveću sposobnost podmirivanja svojih obveza, iza nje je OŠ Ravne njive, pa Spinut.

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje je li ustanova sposobna da u vrlo kratkom roku podmiri hitne potrebe za gotovinom. Idealna iskustvena vrijednost iznosi 1, što znači da su škole za to sposobne.

4.3.2. Odnos duga i imovine

Ovaj odnos mjeri ukupnu imovinu ustanove koja se financira posuđivanjem.

Što je veći odnos duga i imovine, veći je financijski rizik, a što je manji, niži je financijski rizik. U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 50% ili manja.²⁷

$$\text{Odnos duga i imovine} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{ukupna imovina}}$$

Tablica 18: Odnos duga i imovine OŠ Ravne njive

RAVNE NJIVE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
odnos duga i imovine	ukupne obveze	ukupna imovina	0,09	0,13	0,13

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 19: Odnos duga i imovine OŠ Gripe

GRIPE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
odnos duga i imovine	ukupne obveze	ukupna imovina	0,01	0,01	0,00

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

²⁷ https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf (posjećeno 28.06.2016.)

Tablica 20: Odnos duga i imovine OŠ Spinut

SPINUT					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
odnos duga i imovine	ukupne obveze	ukupna imovina	0,05	0,22	0,15

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Izračun odnosa duga i glavnice u navedenim primjerima nisu najmjerodavniji jer se škole ne financiraju zaduživanjem. Odnos obveza i ukupne imovine kod škole Gripe je najpovoljniji.

4.3.3. Odnos imovine i obveza

Pokazatelji specifični za sektor opće države ukazuju na to je li daljnje financiranje i zaduživanje države potrebno.

$$\text{Odnos imovine i obveza} = \frac{\text{imovina}}{\text{obveze}}$$

$$\text{Odnos financijske imovine i obveza} = \frac{\text{financijska imovina}}{\text{obveze}}$$

Poželjno je da odnos imovine i obveza bude znatno veći od 1, jer se ukupna imovina sastoji od financijske i nefinancijske imovine. Obveze bi se trebale podmiriti iz financijske imovine, a ako to nije moguće škola može zatražiti dodatna sredstva od osnivača.

Ako je odnos financijske imovine i obveza veći od 1, može se očekivati da će sve obveze biti podmirene na vrijeme. Tada je financijska neto vrijednost pozitivna. Ako je vrijednost manja od 1 mogu se očekivati problemi u podmirenju obveza.

Tablica 21: Odnos imovine i obveza OŠ Ravne njive

RAVNE NJIVE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
odnos imovine i obveza	imovina	obveze	1,10	7,43	7,63
odnos financijske imovine i obveza	financijska imovina	obveze	1,24	1,09	1,22

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 22: Odnos imovine i obveza OŠ Gripe

GRIPE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
odnos imovine i obveza	imovina	obveze	94,11	87,84	100,12
odnos financijske imovine i obveza	financijska imovina	obveze	1,33	1,45	1,53

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 23: Odnos imovine i obveza OŠ Spinut

SPINUT					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
odnos imovine i obveza	imovina	obveze	17,29	4,41	6,66
odnos financijske imovine i obveza	financijska imovina	obveze	5,05	1,83	2,05

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Iz navedenih primjera se može zaključiti da se ne očekuju problemi sa podmirenjem obveza, tj. obveze se mogu podmiriti na vrijeme.

4.3.4. Financijska neto vrijednost i neto vrijednost

Razredi 0, 1, 2 i 9 jesu razredi u kojima se prate promjene i stanja imovine, obveza i vlastitih izvora. Pregled stanja imovine i obveza temelj je za izračunavanje pokazatelja održivosti aktivnosti proračuna i proračunskih korisnika, a to su:

- financijska neto vrijednost (razlika između financijske imovine i obveza) i
- neto vrijednost (razlika između ukupne imovine i obveza).

Financijska neto vrijednost je razlika između financijske imovine i tekućih obveza. Pokazuje koliko nam je ostalo financijske imovine nakon podmirenja tekućih obveza.

$\text{FINANCIJSKA NETO VRIJEDNOST} = \text{FINANCIJSKA IMOVINA} - \text{OBVEZE}$

Neto vrijednost je razlika između onoga što se posjeduje (aktiva) i onoga što se duguje, a rezultat nam daje sliku financijskog zdravlja subjekta. Može se reći i da je neto vrijednost razlika između kupovne cijene imovine svedene na sadašnju vrijednost i vrijednosti dugovanja.

$\text{NETO VRIJEDNOST} = \text{IMOVINA} - \text{OBVEZE}$

Iz pokazatelja je vidljivo da je zapravo neto vrijednost jednaka vlastitim izvorima.

$\text{NETO VRIJEDNOST} = \text{VLASTITI IZVORI}$

Tablica 24: Neto vrijednost OŠ Ravne njive

RAVNE NJIVE					
NAZIV POKAZATELJA	UMANJENIK	UMANJITELJ	2013	2014	2015
financijska neto vrijednost	financijska imovina	obveze	161.728	92.575	233.430
neto vrijednost	imovina	obveze	6.772.803	6.603.836	6.784.885

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 25: Neto vrijednost OŠ Gripe

GRIPE					
NAZIV POKAZATELJA	UMANJENIK	UMANJITELJ	2013	2014	2015
financijska neto vrijednost	financijska imovina	obveze	55.502	77.932	80.417
neto vrijednost	imovina	obveze	15.490.724	14.871.922	14.901.911

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 26: Neto vrijednost OŠ Spinut

SPINUT					
NAZIV POKAZATELJA	UMANJENIK	UMANJITELJ	2013	2014	2015
financijska neto vrijednost	financijska imovina	obveze	277.303	258.231	175.144
neto vrijednost	imovina	obveze	1.113.912	1.052.061	938.344

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Financijska neto vrijednost škole Ravne njive u 2015. godini je 233.430 kuna, škole Gripe je 80.417 kuna, te škole Spinut 175.144 kune. Znači da nakon podmirenja tekućih obveza školi ostaje izračunati iznos.

Iz izračuna neto vrijednosti je vidljivo da je zapravo neto vrijednost jednaka vlastitim izvorima

4.3.5. Odnos obrtaja imovine i potraživanja

Koeficijenti obrtaja se nazivaju i koeficijenti aktivnosti. Pokazatelji aktivnosti pokazuju koliko se efikasno koriste resursi ustanove.

Visoki odnos obrtaja imovine je poželjan jer pokazuje koliko jedna novčana jedinica aktive stvara novčanih jedinica prihoda.

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{ukupna imovina}}$$

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine pokazuje koliko se prihoda ostvari za jednu kunu ukupne imovine, povećanje koeficijenta u odnosu na prethodno razdoblje ukazuje na pozitivnu tendenciju u poslovanju.

$$\text{Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{kratkotrajna imovina}}$$

Koeficijent obrtaja potraživanja pokazuje koliko se novčanih jedinica prodaje može ostvariti s jednom novčanom jedinicom uloženom u potraživanja. Izračunava se stavljanjem u odnos prihoda od prodaje i potraživanja.

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja} = \frac{\text{prihodi od prodaje}}{\text{potraživanja}}$$

Tablica 27: Obrtaj imovine i potraživanja OŠ Ravne njive

RAVNE NJIVE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina	1,22	1,24	1,21
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina	10,97	8,46	7,55
koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja	11,06	8,4	5,6

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 28: Obrtaj imovine i potraživanja OŠ Gripe

GRIPE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina	0,42	0,41	0,40
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina	30,0	25,19	26,63
koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja	1,02	0,94	1,23

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 29: Obrtaj imovine i potraživanja OŠ Spinut

SPINUT					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina	7,10	6,11	7,67
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina	24,31	14,69	24,87
koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja	4,70	3,80	2,10

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Koeficijent obrtaja ukupne imovine ima tendenciju rasta kod škole Spinut, a kod ostale dvije škole se vrlo malo mijenja u promatranom razdoblju.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine kod škole Ravne njive ukazuje na negativnu tendenciju u poslovanju, škola Gripe ima malo smanjenje pa zatim povećanje u testiranom razdoblju što je slučaj i kod škole Spinut.

Koeficijent obrtaja potraživanja na primjeru škole Ravne njive u 2013-toj godini je najveći, a u slijedeća dva razdoblja raste trajanje naplate potraživanja, što je slučaj i kod škole Spinut. Škola Gripe u 2015. godini ima najveći koeficijent što znači da se smanjuje razdoblje naplate.

4.3.6. Ekonomičnost poslovanja

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje koliko se novčanih jedinica prihoda ostvari po jednoj novčanoj jedinici rashoda. Računa se tako što se u odnos uzimaju ukupni prihodi i ukupni rashodi što je vidljivo iz formule.

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{prihodi}}{\text{rashodi}}$$

Tablica 30: Ekonomičnost poslovanja OŠ Ravne njive

RAVNE NJIVE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
Ekonomičnost uk. poslovanja	prihodi	rashodi	1,00	0,99	0,97

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 31: Ekonomičnost poslovanja OŠ Gripe

GRIPE					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
Ekonomičnost uk. poslovanja	prihodi	rashodi	1,00	0,99	0,97

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Tablica 32: Ekonomičnost poslovanja OŠ Spinut

SPINUT					
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2013	2014	2015
Ekonomičnost uk. poslovanja	prihodi	rashodi	0,99	0,99	0,97

Izvor: Prikaz autora temeljem financijskih izvještaja

Koeficijent ekonomičnosti ukupnog poslovanja je osim u 2013. godini kod navedenih primjera manji od 1 što je zapravo loše. Međutim, prema modificiranom načelu rashodi se knjiže prema nastanku događaja, a prihodi se knjiže po plaćanju dobavljačima od strane osnivača prema sustavu lokalne riznice što osnivač fizički ne stigne poplaćati na kraju godine.

5. ZAKLJUČAK

Bez obzira što su škole proračunski korisnici i osnovane su s ciljem zadovoljenja općih interesa i zajedničkih potreba šire zajednice, a ne radi profita, škola kao i svaka druga organizacija ima svoga menadžera (ravnatelja škole) kojem je zadatak uspješno poslovanje i iskorištavanje sredstava, a sve u skladu s načelima dobrog gospodara jer društvo u cjelini izdvaja sredstva za obrazovanje.

Izračunavanje rezultata horizontalne i vertikalne analize, financijske neto vrijednosti i neto vrijednosti, likvidnosti, ekonomičnosti i drugih već spomenutih pokazatelja na primjerima, pomaže ravnateljima u donošenju poslovnih odluka. Financijski pokazatelji trgovačkih društava i proračunskih korisnika su različiti jer prvi posluju na principu tržišnih načela, a drugi se financiraju iz javnih prihoda. Postoje i neke sličnosti koje sam u primjerima navela.

Poželjno je da je rezultat poslovanja pozitivan, da je škola u mogućnosti podmiriti svoje obveze i da se namjenskim sredstvima dobro raspolaže.

Nadalje zadaci menadžmenta su pored organiziranja, poslovanja, kadroviranja, planiranja i kontroliranje koje pomaže u donošenju odluka na osnovi podataka iz financijskih izvješća. Težište proračunskog računovodstva je na planiranju i analizi. Budžet škole se planira i donosi krajem godine za iduću poslovnu godinu i na osnovu njega škole posluju cijelu kalendarsku godinu, a rebalansom plana se izmjenjuju proračunski iznosi, odnosno smanjuju ili povećavaju stavke rashoda, a sve u skladu sa planiranim prihodima.

Menadžeri u javnom sektoru su vlada, ministarstva, uredi, agencije, ravnatelji i sl. Da bi se lakše donijele poslovne odluke računaju se i formiraju financijski pokazatelji kao informacijska podloga za upravljanje poslovanjem.

Da bi se provela što detaljnija usporedba i analiza škola nije dovoljno provesti samo financijsku analizu, potrebno je sagledati cjelokupno poslovanje škole i poznavati problematiku financiranja odgojno – obrazovnih ustanova.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Ban, I., (2008); Računovodstvo škola, Mala poslovna škola, Trogir, str.7
2. Grupa autora, (2015), Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, Tim4pin, Zagreb, str.1
3. Grupa autora, (2016), skripta Novi način financijskog izvještavanja, raspored rezultata i druge aktualnosti u sustavu proračuna, HZRIF, Zagreb, str.28
4. Grupa autora, (2011), skripta Primjena računskog plana proračuna i poreznih propisa 2011./2012., HZRIF, Zagreb, str.17
5. Grupa autora, (2009), Proračunsko računovodstvo, Primjena računskog plana s primjerima knjiženja, TEB-Poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb, str.46
6. Gulin et al, (2012), Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str.353
7. Jakir-Bajo, I.; Maletić, I. (2010); Financijski izvještaji u sustavu proračuna; Riznica br.1; HZRIF, Zagreb, str.8
8. Jakir-Bajo, I (2016), Financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2015. godinu, Riznica br.1, HZRIF, Zagreb, str.12
9. Milić, A., Nikić, J., (2016), skripta Godišnji financijski izvještaji, plaće, PDV i druge aktualnosti u sustavu proračuna, HZRIF, Zagreb, str.41
10. Milić, A. i Nikić, J. (2015), skripta Novine u proračunskom računovodstvu i računskom planu, HZRIF, Zagreb, str.8 i 9
11. Milić, A., (2015) Proces konsolidacije u sustavu proračuna za 2014. g., Riznica br.1, HZRIF, Zagreb, str.6 i 7
12. Nikić, J.; (2016), Bilješke uz financijske izvještaje, Riznica br.1; HZRIF, Zagreb, str.26
13. Roje, G., (2008), Elementi i pokazatelji financijskog položaja države – osvrt na međunarodna iskustva, Riznica br. 2, HZRIF, Zagreb, str.29 i 30
14. Vašiček, V. et al, (2007), Pokazatelji uspješnosti u visokom obrazovanju, Privredna kretanja i ekonomska politika br.110, Ekonomski institut, Zagreb, str.54

15. Vujević, I., (2005), Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split, str.123
16. Vujević, I., (2008), Osnove poslovne analize, ST-Tisak, Split, str.16-17 i 105
17. Vuko T., (2012), skripta Analiza financijskih izvještaja, Split, str.32
18. Weikart, L. A., Chen, G.G., Sermier, E., (2013) Budgeting and financial management for nonprofits organizations: using money to drive mission success; SAGE-CQ Press, Los Angeles, str.146

Zakoni i ostali internet izvori:

1. https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf
2. Narodne novine, (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, broj 124, čl.3.
3. Narodne novine (128/09 i 142/14), Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika
4. Narodne novine (87/08, 136/12 i 15/15), Zakon o proračunu
5. Zaključak o izmjenama Zaključka o kriterijima i načinu korištenja vlastitih prihoda osnovnih škola čiji je osnivač Grad Split, klasa: 602-02/13-01/15, urbroj: 2181/01-01-16-0102, Službeni glasnik Grada Splita, Split, 28. siječnja 2016. godine

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1: Proces analize.....	17
Slika 2: Pregled pokazatelja financijske analize.....	20

POPIS TABLICA

Tablica 1: Razredi u proračunskom računovodstvu.....	11
Tablica 2: Razdoblja sastavljanja financijskih izvještaja.....	13
Tablica 3: Prikaz horizontalne analize bilance Osnovne škole Ravne njive.....	22
Tablica 4: Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnovne škole Ravne njive.....	24
Tablica 5: Prikaz horizontalne analize bilance Osnovne škole Gripe.....	25
Tablica 6: Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnovne škole Gripe.....	26
Tablica 7: Prikaz horizontalne analize bilance Osnovne škole Spinut.....	27
Tablica 8: Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnovne škole Spinut.....	28
Tablica 9: Prikaz vertikalne analize bilance Osnovne škole Ravne njive.....	30
Tablica 10: Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnove škole Ravne njive.....	30
Tablica 11: Prikaz vertikalne analize bilance Osnovne škole Gripe.....	31
Tablica 12: Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnove škole Gripe.....	32
Tablica 13: Prikaz vertikalne analize bilance Osnovne škole Spinut.....	33
Tablica 14: Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Osnove škole Spinut.....	33
Tablica 15: Pokazatelji likvidnosti OŠ Ravne njive.....	35
Tablica 16: Pokazatelji likvidnosti OŠ Gripe.....	35
Tablica 17: Pokazatelji likvidnosti OŠ Spinut.....	35
Tablica 18: Odnos duga i imovine OŠ Ravne njive.....	36
Tablica 19: Odnos duga i imovine OŠ Gripe.....	36
Tablica 20: Odnos duga i imovine OŠ Spinut.....	37
Tablica 21: Odnos imovine i obveza OŠ Ravne njive.....	38

Tablica 22: Odnos imovine i obveza OŠ Gripe.....	38
Tablica 23: Odnos imovine i obveza OŠ Spinut.....	38
Tablica 24: Neto vrijednost OŠ Ravne njive.....	39
Tablica 25: Neto vrijednost OŠ Gripe.....	40
Tablica 26: Neto vrijednost OŠ Spinut.....	40
Tablica 27: Obrtaj imovine i potraživanja OŠ Ravne njive.....	42
Tablica 28: Obrtaj imovine i potraživanja OŠ Gripe.....	42
Tablica 29: Obrtaj imovine i potraživanja OŠ Spinut.....	42
Tablica 30: Ekonomičnost poslovanja OŠ Ravne njive.....	43
Tablica 31: Ekonomičnost poslovanja OŠ Gripe.....	44
Tablica 32: Ekonomičnost poslovanja OŠ Spinut.....	44

SAŽETAK

Cilj ovog istraživanja bio je analiziranje financijskih izvještaja tri škole kroz tri uzastopna izvještajna razdoblja, kako bi se napravila usporedba dobivenih rezultata. Škole uzete kao primjer djeluju na istom području i isti im je osnivač.

Financijsko izvještavanje koje proizlazi iz financiranja škola po više izvora zahtjeva dodatni napor i troškove svim subjektima unutar procesa izvještavanja i financiranja.

Analiza financijskih izvještaja doprinosi razumijevanju poslovanja i korištenja resursa, daje odgovore na pitanja u svezi sa trenutnom financijskom situacijom, ima li smisla djelatnost proširiti, te se može usporediti sa sličnim ustanovama.

U Republici Hrvatskoj nije propisano niti jednim zakonskim aktom mjerenje uspješnosti poslovanja škola, stoga rezultati ovog istraživanja ukazuju na potrebu primjene financijske analize.

Obrazovne ustanove u vlasništvu države nisu profitno orjentirane, već služe zadovoljenju javnih potreba. Korisnici tih usluga su djeca i roditelji te moraju biti zadovoljni kvalitetom i efikasnošću poslovanja.

Stoga je zaključak ovog istraživanja da je financijska analiza vrlo koristan način provjere poslovanja korisnika proračuna.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, proračunsko računovodstvo, proračunski korisnik, javni sektor

SUMMARY

The aim of this research was to analyze financial statements of three schools in three consecutive reporting periods, in order to make a comparison of the results obtained. Schools taken as an example are acting in the same area and have the same founder.

Financial reporting resulting from the financing of schools by multiple sources requires extra effort and cost of all entities within the process of reporting and financing.

Analysis of financial statements contributes to the understanding of business and the use of resources, provides answers to questions regarding the current financial situation, whether it makes sense to expand business, and it can be compared with similar institutions.

In Republic of Croatia measuring business success of a school is not regulated by any legal act of, so the results of this study suggest the need for use of financial analysis.

Educational institutions owned by the state are not profit-oriented, but serve to meet public needs. The users of these services are children and parents, and must be satisfied with the quality and efficiency of operations.

Therefore, the conclusion of this study is that the financial analysis is a very useful way to verify operations of government budget beneficiaries.

Keywords: analysis of financial statements, government budget accounting, budget users, the public sector